

neko nenavadno lepoto in zanimivost, po kateri mi je tukaj zlo dolgčas. Sploh moram reči, težko mi je bilo zapustiti Benetke, tako sem se bil privadil tega mesta, da se mi je zdelo skoraj domače, in žalosten sem sedel v vagonu, ki me je odpeljal od ljubljenege mesta, od prijateljev, ki so me spremili do kolodvora, in kar mi je še bolj težko bilo, odpeljal se vedno bolj daleč od doma, od ljube domovine.

Bilo je zgodaj v jutro, ko sem se odpeljal iz Benetk proti Padovi. To mesto mi je bilo znano že odpred, kjer sem večkrat bil prišel sem iz Benetk, in zato sem se peljal zdaj kar naprej do Bologne, kamor sem opoldne prišel. To je zlo lepo mesto kot Ljubljana in kar me je zlo veselilo, tu so ljudje zlo podobni Krajncem, posebno ženske, čisto tako napravljene kakor naše Maričke, z rutico na glavi, v obraz bele in rudeče, lepe, zdrave punce. Mesto je polno lepih cerkva, narveči je cerkev sv. Petronio, gotička, pa žalibog nedodelana. Na fasadi so tri portali, neizrečeno lepi, druga stena je gola, nedovršena. Od znotraj cerkev naredi veličasten vtis, ljudje pri velikem oltarju so od vrat viditi kot mali otroci. V tem mestu je tudi akademija in zraven galerija raznih podob, med katerimi je tudi ena najbolj imenitnih Rafaelovih, sv. Cecilia in ti podobi ravno nasproti na drugi steni visi podoba, ki predstavlja Marijo z svetniki, od Rafaelovega mojstra, obedve podobi neizrečeno lepe. In koliko družega, tako da ni zapovedati. V tem mestu je narlepše pokopališče, kar sem jih jaz do zdaj vidil, vse obzidano skoraj vsi grobi so pod streho in polno lepih monumentov.

Firence je veliko večji in veliko lepši od Bologne. Tu sta dve galeriji, galeria Uffizi in Pitti, toliko lepih podob še nisem nikdar tako blizu skupaj vidil, kakor tukaj. Jaz sem šel enkrat zjutraj ob devetih v eno teh galerij, bil sem notri do 3. popoldne in sem komaj polovico slik videl. Tu so lepe podobe od Rafaela, od Fra Bartolemeo in toliko drugih slikarjev, in vsake sorte, podobe po štiristo, po petsto let stare. In koliko lepih cerkva je zopet tukaj in lepih palač in lepih tergov. Tu je eno najboljših del Michel Angela, David, velikanska podoba izsekana iz Mramorja. Celo mesto je lepo, ima lepa poslopja in posebno lepo okolico, a ko sem jaz bil tam je žalibog na bližnjih hribih ležal sneg.

Od Firence do Rima sem se vozil 14 ur in to podnevi, tako da sem videl lepe kraje skoz katere sem se peljal. V Rim sem se pripeljal zvečer ob 8. uri. Koj drugi dan sem šel ogledovati večno mesto. Videl sem cerkev sv. Petra, neizrečeno velika in lepa. Videl sem Coloseum, rimsko poslopje, ki je skoraj 2 tavižent let staro in še veliko večji kot cerkev sv. Petra. In tako polno drugih zanimivosti. Ogledal sem nekaj, pa še ne popolnoma, poslopje Vatican, tu papež stane, perve dni nisem mogel priditi notri, ker k temu je treba posebnega privoljenja. Zdaj pa lahko grem vsak dan, ako hočem. Tu so imenitne freske od Rafaela, od Michael Angela, sploh celo poslopje je velikansko in neizrečeno lepo. Dan 17. januarja sem bil dobil tudi privoljenje, da sem smel idti gledati sv. očeta papeža. Bilo nas je okoli 2 sto ljudi skoraj sami Nemci, papež je govoril po italijansko. Neizrečeno prijazen in ljubezniv starček je in dasi ravno tako star je vidi čisto pri moči.

Zdaj pa moram nehati, ker ni več prostora. Ti bodem pa drugikrat iz Rima kaj več pisal. Upam, da

bodeš pismo prejel in te prosim, da mi pri priliki kaj odpíšeš, me bo vedno zlo veselilo. — Ti vse dobro iz srca želim in te prijateljsko pozdravljam.

Janez Š.—

Pisma iz Bleiweisove dobe.¹

Priob. Peter Butkovič.

Dragi gospod!

Vaša pesem Radetzkimu bi bila do 1. febr. že prestara. Pošljite jo Novicam ali zg. Danici, da prej na svetlo pride. Glasnika bom Vam že pošiljal bez plačila; samo prosim, da mi večkrat pošljete kak dopis iz Gorici (!) o življenju literarnem, družtvenem in sploh

Anica Zupanec: Risba.

narodskem. Razglaševati se morejo po teh dopisih tudi razne misli in želje. Pisal sem že na vse strani v Prago, Varaždin, Reko, Ljubljano, Celje, Maribor, Trst itd., da bom dobival rednih dopisov o raznih predmetih. Prosim Vas, ali bi ne hotli Vi prevzeti redno dopisovanje iz Gorice. Saj do 20.—24. vsakega mesca bi dopise potreboval. Ali bi mogli še za prihodnji mesec kaj malega dopisati? Zastran naznanjenih pesem bom Vam poznej pisal; za zdaj imam jih preobilo. Z Bogom

Vaš

Ant. Janežič.

V Celovcu 15./1. 58.

¹ Glej mojo priobčitev v „Času“, 1914, št. 2. pod gorenjim naslovom in uvod!

Po bolezní v prvi polovici tekočega mesca zadržan, morem Vam še le danes odgovoriti.

Pred vsim drugim Vam moram naznaniti, da bi Vaših pretresov v šaljivo-pikavni obliki, če se grajajo resnične napake naše pisave, iz serca rad prejemal v Glasnika in Vam pošiljal tudi Glasnika, vendar si svoje volje ne morem nobenemu dopisniku zastaviti, da bi moral vsak dopis in brez vsake premembe ali kakor Vi pravite: vse do pičice po rokopisi natisniti dati. Tega Vam ne morem obljubiti; zato Vam pošljem doslej poslano reči nazaj. Zagotoviti Vas moram pa, da mi Vaša pisava, seosebno v nevezani besedi, zelo zelo dopade, če ravno so si Vaše in moje misli v marsikterih rečih navskriž. Toliko v naglici. Serčno Vas pozdravljam starega borivca za milo slovenščini (!) Z Bogom

Vaš udani

Ant. Janežič.

V Celovcu 22./1. 64.

2179.

Laibach 14. May 1858.

Hochverehrter Herr!

Jetzt endlich kann ich die Pronumerationslisten in so weit abgeschlossen betrachten, um den Druck des Vodnik-Album's beginnen zu können. In wenig Tagen ist der 1. Bogen vollendet. Nun aber muß ich Sie noch in einer dringenden Angelegenheit belästigen. Obwohl Vodnik erst vierzig Jahre todt ist, sind wir doch nicht im Stande, die einzelnen Daten seines Lebens genau festzustellen. Alle Archive Laibach's habe ich bereits erforscht — vergebens. Meine einzige Hoffnung ist jetzt noch auf das Franziskanerkloster in Görz gerichtet.

Valentin Vodnik tratt 1775 in das Laibacher Franciscanerkloster mit dem Namen Marcellianus. Zwey Daten sind es nun, die sich in Görz erheben lassen werden: das Jahr seiner Ordination und das Jahr seines Austritt's aus dem Orden (dieses letztere wahrscheinlich 1784); eine weitere Frage nömlich: was Vodnik vom Austritte aus dem Kloster 1784 bis zu seiner im J. 1793 erfolgten Versetzung auf die Lokalie Goriuše in Oberkrain — gemacht habe — wird sich wohl in Görz nicht beantworten lassen.

Ich bitte Sie nun, verehrter Herr, diese Punkte sobald als möglich zu erforschen (außer dem Franziskaner Ordens Provinz Archiv — dürfte auch das bischöfliche Archiv einige Andeutungen geben) und mir sogleich sobald Sie etwas bestimmtes erfahren, mitzutheilen, damit die nöthigen Correcturen im Satz vorgenommen werden können.

Ich bitte um Verzeihung wegen dieser Belästigung, die Sie aber wegen Ihres mir bekannten Interesses an der Sache sicherer nicht übel aufnehmen werden.

Mit vollster Hochachtung

Ihr ergebener

Dr. E. H. Costa.

Hochwürdiger

Verehrter Herr!

Ich bedaure es sehr, daß Ihre freundlichen Bemühungen wegen biographischen Daten über Vodnik keinen günstigen Erfolg hatten.¹ Ich danke Ihnen übrigens dafür, so wie überhaupt für das rege Interesse, das Sie an diesem gewiß echt nationalen Unternehmen, das sich auch einer unerwarteten Theilnahme erfreut (die Anzahl der Pronumeranten beträgt schon mehr als 1000), nehmen.

Es versteht sich von selbst, das der Preis mit einem Gulden fixirt bleibt. Ob ich ein Pronumeranten-Verzeichniß begeben werde, weiß ich noch nicht, doch dürfte es wahrscheinlich geschehn, und dann versteht es sich von selbst, daß nicht bloß die Pronumeranten-Samler, sondern vornömlich die Pronumeranten selbst aufzunehmen seyn werden.

Dagegen ist es rein unmöglich, daß das Album vor Ablauf des Schuljahres erscheine. Sie brauchen sich übrigens darob keine Sorgen zu machen. Ich hoffe, daß Sie — wenn auch ein oder der andre Pronumerant in Abfall kommt — leicht Abnehmer des schönen und schön ausgestatten, dabey auch so wohlfeilen Buchs finden werden. Sollten Ihnen doch einige Exemplare übrig bleiben, so werde ich dieselben gerne zurücknehmen.

Noch eine Bitte. Ersuchen Sie doch den hochw. Herrn Stefan Kočiančič auch um einen gefälligen literarischen Beitrag zu dem Album, an dem er so großen Antheil. Noch sind 10—14 Tage Zeit bis ich zur 3. Abtheilung des Albums komme, und ich möchte doch die Anthologie slovenischer Schriftsteller so vollständig als möglich haben.²

Es würde mich ungemein freuen, wenn Herr Professor Kočiančič meiner Bitte gütigst entsprechen wollte.

Ihren für Ihre freundliche Theilnahme und wirksame Bestrebungen meinen verbindlichsten Dank sagend verbleibe ich

Euer Hochwürden

ganz ergebener

Dr. E. H. Costa.

¹ »Vodnikov Spomenik« pa je vendar prinesel date o Vodnikovem kaplanovanju v Sori, na Bledu in v Ribnici itd. Kdaj je bil ordiniran in kdaj in kje je novo mašo pel, nam je še danes neznano.

² Tej prošnji Kočiančič ni ustregel, ker v »Vodnikovem Spomeniku« ni nobenega njegovega prispevka.